

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.277.2025
Warszawa, 28 lipca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź na interpelację nr 10787 Pań Posłanek Iwony Kozłowskiej, Anny Wojciechowskiej oraz Henryki Krzywonos-Strycharskiej w sprawie *pilnej potrzeby uregulowania zasad reprezentowania osób z niepełnosprawnościami w postępowaniach przed wojewódzkimi zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności*.

Ad 1, 2

Kwestia postępowania przed wojewódzkimi zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności została uregulowana w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 2025 r., poz. 913), dalej „ustawa”.

Zgodnie z art. 6b ustawy, powiatowe zespoły orzekają na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za ich zgodą, na wniosek ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. *o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych* (Dz.U. poz. 1818 oraz z 2025 r. poz. 620) - na wniosek centrum usług społecznych.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy, w sprawach nieunormowanych przepisami ustawy stosuje się m.in. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz.U. z 2024 r., poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769), dalej „KPA”. Jednocześnie, ustawa nie zabrania stosowania przepisów art. 32-34 KPA, a zatem strona może działać przez pełnomocnika, chyba że pełnomocnictwo jest wadliwe i nie może być konwalidowane.

Przepis art. 33 § 1 KPA nie ogranicza kręgu osób fizycznych, które mogą być pełnomocnikami strony, ani też nie określa rodzaju spraw, w których pełnomocnikami mogą być określone podmioty, jak czyni to art. 87 k.p.c. Nadto, pełnomocnik nie musi posiadać żadnych kwalifikacji fachowych ani doświadczenia zawodowego w tych sprawach, wystarczające jest, że strona taką osobę obdarza zaufaniem.¹ Pełnomocnik może być ustanowiony do udziału w jednej lub w kilku czynnościach, a może też mieć umocowanie do udziału w całym postępowaniu administracyjnym w sprawie.

Pełnomocnikiem strony może być zatem zarówno osoba fizyczna, która ma odpowiednie kwalifikacje zawodowe i, działając jako pełnomocnik, wykonuje swój zawód, np. adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego, jak i osoba fizyczna, która nie posiada odpowiednich kwalifikacji ani przygotowania zawodowego, w tym członkowie najbliższej rodziny lub domownik strony (art. 33 § 4 KPA).

Z kolei, art. 32 KPA nie ogranicza w swej treści zakresu pełnomocnictwa, a jedynie wyłącza możliwość działania pełnomocnika z uwagi na charakter podejmowanych czynności. Osobiste działanie strony w toku postępowania może być wymagane z mocy przepisów prawa, może wynikać z postanowień organu prowadzącego postępowanie, albo jest powodowane samą naturą czynności procesowych. Przykładem działań, w których strona nie będzie mogła skorzystać z usług pełnomocnika, jest złożenie wyjaśnień, gdy w wezwaniu zaznaczono, że należy tego dokonać osobiście (art. 50 § 1 KPA), poddanie się przesłuchaniu stron na mocy art. 86 KPA, stawienie się w przypadku konieczności ustalenia przez organ tożsamości strony.²

¹ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, wyd. 19, 2024.

² Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 października 2008 r. VII SA/Wa 1252/08.

Mając na uwadze powyższe, resort nie widzi konieczności uregulowania zasad reprezentacji osób z niepełnosprawnościami w postępowaniach przed wojewódzkimi zespołami ds. orzekania o niepełnosprawności.

Z uwagi na podmioty objęte niniejszą ustawą, trudno przyjąć zasugerowane ograniczenia pełnomocników do wymogu posiadania odpowiednich kwalifikacji, w szczególności do reprezentacji przez pełnomocników profesjonalnych. Wprowadzenie takiego ograniczenia może skutkować wyższym kosztem postępowania, na które może nie być stać wszystkich adresatów świadczeń, a także brakiem możliwości ustalenia jako pełnomocnika członka rodziny mającego zdolność do czynności prawnych.

Niezależnie od powyższego, ustawa nie pozostaje w dziale administracji rządowej sprawiedliwość. Pozostaje ona natomiast w dziale zabezpieczenie społeczne (art. 31 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej*, Dz. U. z 2024 r., poz. 1370 oraz 1907). Stąd kluczowe stanowisko w tej materii powinien przedstawić Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ad 3

W razie zaistnienia potrzeby zasięgnięcia porady prawnej w indywidualnej sprawie, poza zasięgnięciem prywatnej i odpłatnej porady prawnej u radcy prawnego lub adwokata, istnieje – również w sprawach związanych z postępowaniami przed WZON – możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z *ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej* (Dz.U. z 2024 r., poz. 1534), od 1 stycznia 2016 r. funkcjonuje system nieodpłatnej pomocy prawnej świadczonej osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach z ich upoważnienia, aplikanta adwokackiego lub aplikanta radcowskiego - w lokalach udostępnionych przez gminy lub powiaty.

W tych ramach funkcjonuje ponad 1500 punktów darmowej pomocy i poradnictwa. Szczegółowe informacje na powyższy temat można znaleźć na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: <http://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>.

Ad 4

Resort nie przewiduje podjęcia działań legislacyjnych mających na celu uregulowanie wysokości prowizji i opłat pobieranych przez komercyjnych pełnomocników. Podkreślić należy, że wysokość opłat/wynagrodzenia tych pełnomocników wynika z zawartej pomiędzy stronami umowy, które mogą kształtować ją w dowolny sposób. Zgodnie bowiem z art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r., poz. 1061 z późn. zm., dalej jako: k.c.) *Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego*. Wskazana regulacja wprowadza fundamentalną na gruncie zobowiązań zasadę wolności umów, zwaną powszechnie zasadą swobody umów. Zasada ta (...) oznacza kompetencje do kształtowania przez podmioty cywilnoprawne wiążących je stosunków prawnych w drodze oświadczeń woli. W ramach swobody umów wyróżnia się swobodę kształtowania treści umowy oraz swobodę zawarcia umowy obejmującą decyzję o zawarciu lub niezawarciu umowy, wybór kontrahenta oraz zmianę lub rozwiązanie istniejącego stosunku umownego (K. Grzesiowski, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. M. Załucki, Legalis 2024, kom. do art. 353¹, nb 5).

Korzystanie ze swobody umów może podlegać ograniczeniom w różnych dziedzinach życia społecznego, wprowadzanym przepisami szczególnymi dla realizacji rozmaitych celów, a przede wszystkim dla ochrony innych niż wolność indywidualna wartości konstytucyjnych (ale także dla ochrony wolności strony słabszej). Przy wprowadzaniu tych ograniczeń obowiązują jednak rygory wyrażone w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - ograniczenia mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, a ponadto nie mogą one naruszać istoty wolności i praw (P. Machnikowski, [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Legalis 2023, kom. do art. 353¹ k.c., nb 6).

Ad 5

Pytanie pozostaje poza zakresem właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości. Ewentualne postępowania w sprawie naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych są prowadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, stosownie do art. 60 *ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych* (Dz.U. z 2019 r., poz. 1781).

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/